

Sygn. akt III AUa 758/13

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) SSA Anna Polak
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2014 r. w Szczecinie

sprawy E. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o podjęcie wypłaty świadczenia

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 czerwca 2013 r. sygn. akt VI U 524/13

oddala apelację.

SSA Anna Polak SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. III AUa 758/13

## UZASADNIENIE

Decyzją z 12.03.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił E. L. uchylenia decyzji z 3.10.2011 r. w części, w jakiej decyzja zawieszala prawo do emerytury w okresie 1.10.2011 / 21.11.2012. Zdaniem organu rentowego brak podstaw do podjęcia wypłaty świadczenia od 1.10.2011 r., bowiem wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012 r., stwierdzający niezgodność z Konstytucją przepisów powodujących zawieszenie, nie ma skutków retroaktywnych.

E. L. wniosowała o zmianę decyzji z 3.10.2011 r. w części zawieszającej prawo do emerytury. Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z 11.06.2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że podjął wypłatę emerytury za okres od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r. oraz stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że E. L. (ur. w (...) roku) od 1.09.1986 r. jest nieprzerwanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) w S.. Decyzją z 17.04.2009 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od 1.03.2009 r.; decyzją z 3.10.2011 r. z urzędu wstrzymano wypłatę świadczenia, z uwagi na kontynuację zatrudnienia. Wyrokiem z 13.11.2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103 a ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. z 2009 r. Dz.U. nr 153, poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z.u.f.p., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1.01.2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22.11.2012 r., poz. 1285. W dniu 16.11.2012 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym wniosek o wznowienie wypłaty zawieszonych świadczeń od 1.10.2011 r. Decyzją z 16.01.2013 r. organ rentowy podjął wypłatę emerytury od 22.10.2012 r., od daty opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, jednocześnie uchylił decyzję z 3.10.2011 r. w części dotyczącej zawieszenia emerytury.

Sąd okręgowy uwzględnił odwołanie. Zwrócił bowiem uwagę, że badając zgodność z Konstytucją przepisów art. 28 ustawy z.u.f.p. i art. 103a F.U.S. Trybunał Konstytucyjny wskazał, że nie znajdują one zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1.01.2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Doprecyzował przy tym, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8.01.2009 r. do 31.12.2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 ustawy z.u.f.p. w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a F.U.S. utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli 22.11.2012 r. Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza więc, że przepis ten nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Wyrok Trybunału ma skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu. Kierując się tymi względami sąd pierwszej instancji zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że podjął wypłatę emerytury ubezpieczonej od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r. Ponadto na podstawie art. 118 ust. 1a F.U.S. stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, bowiem dokonał błędnej interpretacji przepisów prawa.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy, który zaskarżył rozstrzygnięcie w zakresie dotyczącym daty od jakiej sąd okręgowy przyznał prawo do dalszej wypłaty dotychczas zawieszony emerytury, zarzucając naruszenie art. 28 w zw. z art. 103a u.z.f.p. dodanym przez art.6 pkt 2 u.z.f.p. poprzez przyjęcie, że przepis art. 28 był niekonstytucyjny w dacie wydania zaskarżonej decyzji, pomimo treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012 r. sygn. K 2/12, a tym samym przyznanie ubezpieczonej prawa do dalszej wypłaty emerytury od chwili zawieszenia.

Sąd Apelacyjny rozważył.

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona. Należy podkreślić, że z chwilą ogłoszenia w Dzienniku Ustaw wyroku Trybunału Konstytucyjnego co do art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., jedynie potwierdzono niekonstytucyjność przyjętej przez ustawodawcę regulacji prawnej. Sąd apelacyjny wskazuje przy tym na utrwaloną linię orzecznictwa: orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdzające niezgodność aktu normatywnego lub jego części z Konstytucją, wchodzące w życie z dniem ogłoszenia, mają skutki retrospektywne, tj. działają wstecz (zob. wyrok z dnia 6.04.2006r., sygn. III AUa 996/05, OSA 2008r. nr 3, str. 6, LEX nr 357749, wyrok z dnia 16.01.2013r. LEX nr 1264372; zob. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, OSNC 2007, nr 6,

poz. 79, uchwały z dnia 23 stycznia 2001 r., III ZP 30/00, OSNP 2001, nr 23, poz. 685, z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 136, z dnia 23 stycznia 2004 r. III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61, z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81 i z dnia 19 maja 2006 r. III CZP 26/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 39 oraz szereg wyroków Sądu Najwyższego). Od zasady skuteczności wyroku Trybunału Konstytucyjnego ex tunc istnieją co prawda wyjątki mające podstawę w przepisach Konstytucji, ale nie zachodzą one w okolicznościach sprawy. Przypadkiem wyłączenia retroaktywności wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest wyraźne stwierdzenie w tym zakresie zawarte w sentencji wyroku Trybunału, w której wyłącza retroaktywność w pełnym zakresie, tzn. określa jego skutki na przyszłość. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., sygn. II CSK 335/10, Biuletyn SN z 2011, nr 4, s. 8), wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie jest skuteczny ex tunc, również w takim zakresie, w jakim naruszałoby to zasadę ochrony praw słusznie nabytych (art. 2 Konstytucji RP). A contrario, w przypadku przyznanej emerytury, a ściślej przyznanego prawa do emerytury, wskutek spełniania przez ubezpieczoną wszystkich ustawowych przesłanek, według stanu prawnego obowiązującego na dzień wydania decyzji, a więc w sytuacji prawa słusznie nabytego, ochrona realizacji tego prawa, czyli wypłaty rozciąga się na cały okres. Charakterystyczny zaś przykład wyłączenia skuteczności ex tunc wyroku Trybunału Konstytucyjnego wynikający z odroczenia utraty mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu (art. 190 ust. 3 Konstytucji) nie dotyczy niniejszej sprawy, jak też nie może być tłumaczone inaczej niż jego pozostawienie przez oznaczony czas w porządku prawnym i oznacza, że Trybunał Konstytucyjny, mimo stwierdzenia niezgodności aktu z przepisami wyższego rzędu, działając w granicach kompetencji, utrzymuje w mocy normę prawną. Do wskazanej zatem w wyroku Trybunału Konstytucyjnego daty utraty mocy obowiązującej przepis musi być uznany za zgodny z Konstytucją, a tym samym wyłączony jest skutek retrospektywny takiego wyroku (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 136, z dnia 24 stycznia 2004 r., III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61 i z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 28/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 31 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2008 r., V CZ 73/08, nie publ.). Ustawodawca nie mógł zatem, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. rozciągnąć stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej – przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego – na sytuacje przeszłe, tj. wobec osób, takich jak ubezpieczona, które już nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., czyli w czasie obowiązywania regulacji niezawierającej wymogu rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą dla uzyskania świadczenia emerytalnego. Określając skutki wyroku Trybunał wyjaśnił, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oznacza to, że analizowany przepis pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r. Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy, niewątpliwie E. L. znajduje się w kręgu beneficjentów omawianego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z uwagi na treść przepisów obowiązujących w dacie wydania decyzji organu rentowego przyznającego jej prawo do świadczenia emerytalnego.

Stąd też sąd apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację organu rentowego.